

Joana Dark: «És important revisar d'on venim per poder entendre on som i cap a on anem»

Conversem amb la cantant Ariadna Rulló sobre el treball 'La lireta'

Joana Dark

Ariadna Rulló ha viscut el folklore des de petita de la mà seu pare, Ton Rulló, del grup **Coses** -un grup de folk-rock de la segona meitat dels anys 70-. Amb la col·laboració de Júdit Pi Aloy, ara presenta el projecte **Joana Dark**, que debuta amb *La lireta* (autoeditat, 2022). En el disc, el duo barceloní viatja al segle passat revisitant material recollit pel folklorista **Joan Amades**, amb l'objectiu de donar veu a la dona del segle passat i donar-li una nova perspectiva que pren forma entre el folk i l'electrònica. Parlem amb **Ariadna Rulló** de tradició, de modernitat i del treball que avui publica.

Com vas decidir iniciar el projecte Joana Dark?

Sempre havia 'renegat' una miqueta del folk català. Suposo que, com a adolescent rebel que fa just el contrari que el seu pare i el seu entorn, vaig acabar escoltant grups anglesos i d'altres gèneres musicals. Just abans de la pandèmia, el pare em va deixar un dels llibres de **Joan Amades** per un projecte que ell tenia parat. En el moment en què vaig veure que hi havia tantes cançons tradicionals tan dures dedicades a la dona, se'm va encendre el llum. Em va semblar molt interessant investigar-les a fons i treballar-les des d'un altre punt de vista. Va ser l'excusa

perfecta per connectar amb les arrels d'una mateixa i enamorar-se de la tradició oral de les nostres avantpassades, i alhora fent-ne una revisió crítica.

Com ha estat la teva aproximació a l'obra de Joan Amades?

Ha estat tot un descobriment per mi, la veritat. **Amades** estructura i organitza les obres per temàtiques sempre i molt relacionades amb les feines de camp o de treball. La cura i la paciència amb què va recopilar cançons, dites i rondalles populars catalanes es veu en cada una de les pàgines dels seus llibres. Encara em vaig enganxar més a la seva obra quan vaig saber que la seva mare, la Teresa Gelats -calcetera nascuda al barri del Raval-, era un pou de saviesa, i encara que fos analfabeta, la seva memòria era infinita. Gran part de l'obra d'**Amades** és gràcies a ella.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=jvNDub7VOjs>

Al disc hi presentes una visió de la dona força allunyada de l'actual. Per què has escollit aquests fragments?

La visió de la dona que s'entreveu ens pot semblar allunyada, però la petjada que han deixat aquestes cançons al nostre present és important. Penso que treure a la llum aquesta part més 'fosca' de la nostra cultura popular és necessari. Almenys per fer-nos conscients que hi era. Hi ha refranys de moltíssims temes, però un dels més extensos és el refranyer de la dona. Passa el mateix amb les cançons.

Com ha estat el procés de musicació d'aquests fragments?

El procés va ser molt enriquidor i el vam gaudir molt en tots els sentits. Vaig treballar de la mà de la Júdit Pi, musicòloga, cantant i amiga, amb qui vam crear a manera de col·laboració aquest primer EP de debut. Vam començar per una selecció de les lletres de les cançons, entenent molt bé el context en què es cantaven i qui les cantava, i ens vam topar amb unes partitures repletes de tons majors. Les lletres eren espantoses, en canvi, la música i la melodia eren ben alegres. Així que les vam refer en tons menors per ajudar a fer que les lletres agafessin una altra connotació.

I la producció?

Ens vam recrear en experimentar amb *beats* o sàmplers electrònics, veus processades amb *autotune* i sons de natura més orgànics. D'aquí en va sorgir una primera maqueta que vam posar a les mans de l'Arnau Vallvé (**Manel**) perquè en fes la producció i treballéssim tota la part de la gravació de veus a estudi. L'Arnau va entendre el concepte i el que volem dir d'una forma molt natural i orgànica. Va ser molt maco veure com feia créixer les cançons.

Joana Dark Foto: Arxiu

Les adaptacions segueixen les tècniques i els patrons de la música electrònica. Fins i tot hi ha un sàmler de "Les noies de Tordera". A qui s'hi sent?

És la iaia Sió. L'hem fet xerrar tant que ja no ens vol ni veure [RIU]. Ens explicava com un dia es va perdre pasturant les vaques i va anar a parar amb els soldats de la guerra a menjar lleties en un cobert. De debò, totes hauríem d'escoltar molt més a les nostres àvies.

Paral·lelament, les bases electròniques s'entremesclen també amb percussions tradicionals com el pandero quadrat.

Tenia molt clar que volia sons orgànics i instruments tradicionals per no perdre el lligam amb com es cantaven aquestes cançons antigament, i barrejar-los amb els recursos que tenim actualment, més electrònics. El pandero quadrat, per exemple, el tocaven més aviat les dones. I el so és ben diferent del pandero rodó. És molt interessant portar aquests sons més tradicionals a altres indrets més contemporanis i experimentals. L'Arnau ha fet màgia amb la sonoritat de les percussions.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=FLKBx08CtDY>

Creus que a l'escena musical catalana està sorgint un corrent de reinterpretació de la música tradicional?

Totalment, i amb projectes molt potents, rics i necessaris. Sento que reinterpretar la música tradicional amb visions actuals ens acostava als nostres orígens i ens ajuda a entendre'ls molt millor. Recomano moltíssim **Arnau Obiols** o **Tarta Relena**.

Què creus que ens pot aportar el folklore avui dia?

Ens aporta perspectiva. És important revisar d'on venim per poder entendre on som i cap a on anem o volem anar. Els nostres avis i àvies ens donen també aquesta perspectiva, però, en canvi, sembla que cada vegada se'ls escolta menys. Això ha de canviar.